

bi kdo od nas, mi reče, se na tuje podal, se bo zato tuj jezik učil? Le tujci se morajo nje-gov jezik učiti. „No“, sem mu rekel, „koliko Italijanov se je pa učilo zavoljo vas slovenski, ko ste bili v Italiji“ — bil je namreč vojak — in umolknil je. Zatoraj Slovenci, ne dajte se za nos voditi in dajte vsakemu, ki bo kaj ta-kega znil, po nosu, da bo omolknil, kakor je ta!

Od sv. Vida niže Ptuja. (Spomin. Krč-ma, Ceste.) Kakor vsak otrok žaljuje po izgubi svojih dragih starišev, tako tudi žaljuje vsak katoličan po izgubi najvišjega pastirja naše škofije Njih ekscel. Jak. M. Stepišnika, kateri nam bodo, posebno nam Haložanom, v večnem spominu, kajti pred par tjedni so nas bili obiskali in našim otrokom zakrament sv. birme delili, katerih je pri nas čez 500 bilo. Tudi so nam novo cesto, katero čez Varejo v Leskovec pelja, blagoslovili. Naj jim večni Bog zdaj v sv. nebesih ves njih trud povrne! Na čast našima slov. apostoloma sv. Cirilu in Metodu so kaj lepo naši Haložani lepe krese, posebno v Majbergu in Tranbergu oskrbeli. Slava zato Varejskemu predstojniku Mihaelu Jungru! Ravno je leto doteklo, kar smo na Vidmu novega predstojnika izvolili ter smo mislili, da bo res tako, kakor je poprej obetal, pa dozdej še je tega malo ali nič pokazal. Škoda je, da zdaj se skoro vsako nedeljo po krčmah pri njem in njegovem zetu ti ljubi mehi (har-monike) krolijo, posebno na Vidovske nedeljo je bilo tako, da so vse poštene romarje sv. Vida in tudi nas domače ušesa bolela in mnogo gos-podov je reklo: Tu na Vidmu je pa res grdo, da se na tak dan toliko greha stori, zakaj godba in ples mlade ljudi zapeljujeta, da ne gredó v cerkev. Jaz mislim, da ta krčmarja moreta slabo vino imeti, ker ga brez godcev ne upata točiti. Tudi naj občinske ceste, ka-tere so sicer na lepi legi ter se pri cesti sko-raj šoder dobi, popravlja; posebno od mirodvora do Tržečke ceste, je taka cesta, da bi lahko, kdor se po nji pelja, pluča in jezik zgubil. Toraj, dragi Vidovski predstojnik, svoje obč. ceste poprej popravi, potem še se le za druge brigaj! Nam Haložanom ni tako lahko, kakor tebi, ki imaš vso spravo za ceste navažati pri nosu.

Od Malenedelje. (Pošta.) Dne 1. julija t. l. se je otvorila nova pošta pri Malinedelji, katera je zvezana z ljutomersko, s štirikratnim odpošiljanjem na teden. Pošta je v domačem kraju koristna, ali žalibože, vse tiskovine, v pošto spadajoče, so le tiskane v nemškem jeziku. Najhuje pa nas je dirnolo, ko smo v gledali, da je poštni pečat nemški „Kleinsonntag bei Lut-tenberg“. Ali se tako spolnjuje glasoviti § 19. osnovnih državnih postav? Pri nas niti ni-mamo enega rojenega Nemca v celi županiji, čemu tedaj vse nemški? Sv. Jurjevška pošta,

katera obstoji uže nekaj let, ima vendar slo-venske-nemške tiskovine. Proti temu hoče pa protestirati več veljavnih mož, z župani vred.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Grof Taaffe biva ne-kaj dni sem pri Nj. veličanstvu v Ischlu. Pravi se, da mu hodi za to, komu da naj iz-roči namestništvo v Trstu. Ne rečemo, da ni tako, vendar pa sodimo, da ima še marsikaj druga na srci. — Zmaga pri zadnjih volitvah je Mladočehom pamet zmešala ter bi že radi, da služi njim za prihodnje, če že ne vsa Evropa, vsaj celo avstrijsko cesarstvo. Nekako tako bi bili zahtevali na taborji v Benešovi, toda vlada jim ga ni dovolila. — Odbor dež. razstave, ki bode prihodnje leto v Gradci, je v rokah hu-dih nemških liberalcev; če pojde po njegovi volji, ne povabi slov. ljudstva, da si šteje dobro tretjino vseh štajarskih prebivalcev, na raz-stavo, ali za-njo naj plača tudi slov. kmet! Se-daj pa mu je vlada že prižgala v tem nekaj luči in tako more biti izprevidi, da velja tudi slov. jezik nekaj, če mu velja kaj slov. denar. — Nemški konservativci štajarski terjajo slej, kakor prej versko šolo, toda sedaj je le malo upanja, da jo dobimo. — Na Koroškem se šopiri bolj, kakor kje drugje, liberalno nem-štvo in nekaj ljudi ga je tako pijanih, da bi radi, naj se odpravi sedanji škof, dr. Kahn iz Celovca, slov. ljudstvo pa koj vse iz dežele. Tako, pravi le-ta divja drhal, bode precej mir v deželi. Nesrečno ljudstvo to! — Po Kranj-skem so imeli zadnje dni na večih krajih vsled dežja povodenj, na srečo pa je ni bilo na barji okoli Ljubljane. — Odboru, ki dela za pogoz-dovanje na Krasu, je na čelu dr. Poklukar in je on doslej še tudi dež. glavar. — Učitelji v Primorji so sklenili obrniti se do dež. zbora za povišanje plače a ni veliko upanja za to, da jim jo vzviša. Najbrž ostane sopet le pri „dobri volji“. — Veteransko društvo v Gorici ima svojo godbo in je neki hvale vredna ter se ne spušča v politične prepire. — Kakor se čuje, še ne bode tako brž novega ces. namest-nika v Trstu. Vlada čaka bojda dopolnilnih volitev v mestni zastop, nam pa se dozdeva, da bi prav za te že bilo treba namestnika. — Italijanom v Istri niso slov. poslanci po volji ter se pravi, da čéjo volitev peterih ovreči. Mogoče je to že, ali kaj poreče na to vlada? — Škof Strossmayer je izročil slov. kiparju, J. Ganglu, več kipov za stolno cerkev v Dja-kovem v delo. — Na Ogerskem je sedaj L. Kossuth na vrhu ter se mu pripravlja za god na večih krajih kaka slavnost in človek se v tem že vpraša, ali ni to veleizdaja? Mad-jarska vlada pa ne stori ničesar zoper to kos-suthovanje. — Deseto krdelo c. kr. vojske preseli

se iz Brna, na Moravskem, v Przemysl v Galiciji. Kakor se pravi, ugaja svet okoli tega mesta bolj vojaškim razmeram, kakor okoli Brna.

Vunanje države. V novem času so sv. Oče bolj, kakor kedaj, pravi jetnik ter le mr-goli ital. redarjev okoli vaticanskih poslopij. Godi se to brž za voljo tega, ker si je ital. vlada v strahu, da zmanjka kje kakega dneva sv. Očeta v Rimu. Prijetna novica bi to ne bila za Italijo. — Na Francoskem se kaže, da general Boulanger nima preveliko zaupanja pri ljudstvu; sedanja vlada pa tudi dela z vso močjo zoper njega. Se ve, da kdor ima moč v rokah, ima tudi pravico! — Angleška vlada pravi, da nima uzroka za to, da se potegne posebno za Kreto, ter še je niso tamošnji prebivalci prisilili za to. — Parnell, vodja Ircev, upa še vedno, da pridobi za-nje samoupravo, t. j. irski dež. zbor in kar je z njim v zvezi. Naj se blagi mož le ne vkani! — Nemški cesar Viljem II. se že vrača domov, a pride še le dne 8. avg. v svoje stolno mesto Berlin. — V nekaterih listih se razširja novica, da je Rusija stopila s Francijo v neko ožjo zvezo ter ima le-ta, ako je resnična, veliko pomena. Vojska je, če že ne letos, prihodnje leto gotova in to je taka, ki obseže blizu vse države, kar jih šteje stara Evropa. — Kakor se sodi, vživa sedaj Bol-garija lepe čase in ni se bati, da se izgodi ondi v malem času kak prevrat. Iz srca ji že-limo, naj ji ostane dolgo ta sreča! — Prejšnji srbski kralj, Milan, je prišel te dni v Beli-grad ter misli ostati pri svojem sinu, sedanjem kralji Aleksandru, kaka dva tedna. Hudobni jeziki pravijo, da je Milanu že žal za kraljevo krono. — V velikih skrbéh je turški sultan zavoljo Krete. Nemir raste na tem otoku in je že veliko vojakov tam, ali še vse premalo za to, da spravijo ljudstvo do miru. Države, ki imajo kaj svojih ljudi ondi, pošljejo vojne ladije tje, da jih vzprejmejo na se, ako bode treba. — Tudi v Afriki so burni dnevi iz ene strani za Nemce v Zanzibaru, iz druge za Angležane v Egiptu in tretje za Italijane v Abesiniji. Razven nekaj manjših prask med njimi pa se ni zgodilo še kaj, da je vredno spomena. — V Aziji in sicer v Kitajskem mestu Luhu je bil strašen požar ter je nad 8000 poslopij in 1200 ljudi zgorelo. — V Jeruzalemu dobijo lutrovskega, se ve, da nemškega škofa. To je pa v resnici novica, da ji ni v kratkem kje enake.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Za časa župnika Henrika polastili so se l. 1247. Madjari Ptuj. Bili so sicer kmalu

odpojeni, a l. 1251. so pod kraljem Belom zopet prirabijali ter si celo Štajarsko prisvojili. Blizo 6 let je zdihovala domovina pod tujim jarmom, l. 1258. pa se je Hertnid Ptujski z drugimi vitezi z Dravskega polja vzdignil ter madjarskega namestnika, Štefana Zagrebačkega s Ptuja spodil. Zaradi tega pride na Štajarsko sam madjarski kraljevič Štefan, sin kralja Bele IV., premaga Ptuj in si ga izvoli v svoje in svoje soproge stolno mesto. Pa ljudstvo ni bilo z vlado Madjarov zadovoljno. Zato so se vsi Štajarci vsiljencem uprli ter v 11 dneh vse Ogre iz dežele pregnali, le Ptuj je ostal še nekaj časa v njihovi oblasti. Pa po slavni zmagi pri Kreissenbrunn-u na Moravskem polji morali so Madjari tudi Ptuj zapustiti in Štajarci so dobili v češkem Otokarji novega boljšega vladarja. V tem času (1260) posedal je župnijo Ptujsko

2. Ortolf, prošt Gospesvetski, rodom plemenitnik Monsberški. Ta je dne 28. julija leta 1261. v pričo Henrika, župnika Monsberškega, Ditriha, dijakona in drugih pečatil z Gotfridom Mariborskim in Henrikom Rogačkim v Monsbergu listino, s katero so Hertvik Monsberški, njegova sestra „Gottestev“, sestrana Brigita in njena hčerka Bertha darovali Studeničkemu samostanu 7 kmetij v Razborji in ravno toliko svoji sestri Lizi, redovnici v Studenicah za čas njenega življenja s tem pogojem, da se drugi dedščini odpove.¹⁾ Imenovan je: „Ortolfus, prepositus de Solio, nec non plebanus Betoviensis“. Nek „Ortolfus, prepositus de Solio“ naveden je kot priča že v listini od 13. aprila l. 1249.

Za l. 1262. navaja F. Raisp po S. Povodnu kot župnika v Ptuj magistra Ulrika. Pa ta je bil župnik v Strassgangu ter je kot tak podpisal listino od dne 25. sept. 1262.²⁾

3. Konrad višji duhoven in župnik v Ptuj dobil je l. 1268. od kardinala Gvida, apostolskega legata na Dunaji povelje in pooblastilo, naj z višjim dijakonom spodnje pokrajine župnijo Piber, kateri se je bil nadškof Solnograški, Ulrik pismeno odpovedal, podeli župniku v „Gruscharen“ ter ga inštalira.³⁾

Isti župnik Konrad je dne 16. junija l. 1273. v Ptuj podpisal kot priča pismo, s katerim je vitez Wulfing Pongerčki (Paumgarten) križnikom pri Veliki nedelji podaril eno kmetijo na gornjem Hajdinji.⁴⁾

4. Jakob, vikarij v Ptuj podpisal je l. 1282. kot prva priča listino, s katero sta Perchtold Pabensteinski⁵⁾ in Henrik Hayde s svojima sprogama Diemudo in Zofijo prepustila v fevd Mariborskemu meščanu Rudolfu in njegovim

¹⁾, ²⁾, ³⁾ Izvirne listine v deželnem arhivu v Gradcu.

⁴⁾ Pottenegg, Urkunden des Deutsch-Ordens-Arch. I., 124.

⁵⁾ Muchar (V., 444.) ga imenuje Pilštanskega, a listina v deželnem arhivu ima razločno „von Pabenstein“.